

Razgovarao: **Bedrudin GUŠIĆ**

Na III Kongresu Svjetskog saveza dijaspore BiH, izabrani ste za predsjednicu, odnosno prvog čovjeka nas, preko jedan milion bh. muhadžira. Čestitam, uz želje za uspješan rad na dobrobit svih građana naše jedne i jedine Domovine, te Domovine općenito.

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Hvala lijepa na čestitkama i željama za uspješnim radom u predstavljanju bh. dijaspore čitavog svijeta. Tačno, kao što ste rekli preko milion Bosanaca i Hercegovaca živi i radi van matične domovine i na nama je kao Svjetskom savezu dijaspore BiH da im budemo most povezivanja sa sadašnjim mjestima boravka i mjestima iz kojih su protjerani ili izbjegli, ili u najboljem slučaju svojom voljom otišli iz rodne zemlje.

Ako se Vaša sadašnja funkcija u izvjesnom smislu može smatrati i političkom (javna je u svakom slučaju), onda ste se Vi samo pridružili nekim drugim osobama nježnijeg pola koje su bile, ili jesu na nekim isturenim političkim ili javnim funkcijama. Da podsjetim na neke od njih: Angela Merkel, Tarja Halonen, Kondoliza Rajs, Urslula Plassnik, nezaobilazna Biseru Turković, Amira Kapetanović. Tu su još neke odvažne žene kao naprimjer Nataša Kandić, Sonja Biserko, donedavno Vesna Pešić, i tako redom...Kako se Vi osjećate kao žena na jednoj javnoj i zahtjevnoj funkciji? S obzirom da imate porodicu (hvala Bogu!), imate li vremena i snage i za obaveze koje proističu iz Vaše aktuelne funkcije?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Drago mi je da me svrstavate u ovu elitnu skupinu, skupinu žena lidera ali željela bih reći da uopće ne treba da postoje predrasude prema ženama kao liderima jer smatram da veliki broj žena može a i treba da predstavlja i vodi, kako našu državu tako i poslovne firme i društvene zajednice. Ne bi trebalo da bude razlika između muškaraca i žena jer ljudi treba da se dijele na kvalitetne i uspješne neovisno o spolu. U sredini u kojoj sam odrasla i u kojoj poslovno djelujem (Australija) ni u jednom momentu se nisam osjećala potlačenom ili ignoriranom zbog toga što sam pripadnica takozvanog slabijeg spola i moram da kažem da sam sreća na desetine i stotine uspješnih poslovnih žena kako u Australiji tako i širom svijeta, a moram biti iskrena da je među njima bio veliki broj Bosanki i Hercegovki. Društvenim radom u bh. zajednici bavim se već od djetinstva i ni u jednom momentu mi taj rad nije predstavljao poteškoću i mišljenja sam da volja, želja, energija i ljubav prema zajednici i domovini itekako mogu doprinijeti ostvarenju svih zacrtanih planova. U svim mojim poslovima i obavezama familija je dio svega toga i ona mi samo daje podršku i pomoć u radu. Kao što izreka kaže: Iza svakog uspješnog čovjeka stoji uspješna žena, tako je i kod mene, iza mog uspjeha stoji uspjeh mog supruga.

Gospođa **Senada Softić - Telalović**, novoizabrana predsjednica Svjetskog saveza dijaspore Bosne i Hercegovine:

„Nikada ne zaboravimo tko smo, šta smo i odakle smo...“!

Rođena maja 1962. godine u Zenici, a 1970. godine s roditeljima dolazi u Australiju gdje 1985. godine završava Filozofski fakultet na Deakin univerzitetu u Melbourne-u, a postdiplomski studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Po završetku studija radi kao sudski prevodilac u Melbourne-u tri godine, a poslije toga se zapošljava u Ministarstvu za etničke poslove kao koordinator prevodilačke službe, a potom kao zamjenik direktora u istoj firmi.

Početkom rata u BiH počinje sa radom na uspostavi socijalne službe pri Humanitarnom društvu Merhamet u Melbourne-u i tokom narednih 18 mjeseci vrši dužnost socijalnog radnika i u tom periodu daje dobrodošlicu prvom velikom valu naših izbjeglica iz domovine.

Novembra 1994. godine prelazi u firmu VITS LanguageLink pri Vladi Viktorije gdje obavlja poslove menadžera za marketing službe, a nakon godinu dana postaje direktor firme što je i danas.

Od 1992. godine je zaposlena kao lektor na RMIT Univerzitetu gdje uspostavlja katedru bosanskog jezika 1993. godine,

Ukratko, u kakvom Vam je stanju ostavio u amanet Vaš prethodnik, gospodin Namik Alimajstorović, Savez kojem ste na čelu?

SOFIĆ-TELALOVIĆ: Ja sam za predsjednicu SSDBiH izabrana na III Kongresu u Sarajevu u maju ove godine i mogu reći da sam od prvog dana osnivanja Kongresa upućena u rad i djelovanje Glavnog odbora i usko sam saradivala sa dosadašnjim predsjednikom gospodinom **Alimajstorovićem**. Najteži i najmukotrpniji posao oko osnivanja SSDBiH i njegovog promoviranja i zaživljavanja, kako u BiH dijaspore širom svijeta tako i u domovini BiH je urađen i nekoliko projekata je kvalitetno odrađeno a veći broj zahtjeva i inicijativa SSDBiH je u procesu i raspravi u organima vlasti BiH. Namik je obavio izvanredan posao u promovisanju i propagiranju SSDBiH, a na meni i Glavnom odboru je da nastavimo po mogućnosti konkretnije i kvalitetnije rješavanje svih nedovršenih i novih projekata koji se tiču sviju nas.

USAD i Kanadi živi nas, preko 300 hiljada građana BiH. U Glavni odbor nije izabran niko sa sjeverno-američkog kontinenta, a iz Engleske čak petero. Kako biste to komentirali?

SOFIĆ-TELALOVIĆ: U Glavnom odboru SSDBiH svaka zemlja ima jednog člana i jedan glas. Trenutno sjedište SSDBiH je u Velikoj Britaniji te po statutu SSDBiH zemlja domaćin daje pet članova radi administrativnih poslova ali ta zemlja iako ima pet članova ima samo jedan važeći glas kao i svaka druga zemlja. Sutra, kad sjedište Saveza bude u nekoj drugoj zemlji, na primjer Švedska ili Amerika, iz Švedske ili Amerike u Glavnom odboru će biti tih pet članova. Dakle, nema govora o nekoj premoći jedne zemlje u odnosu na druge zemlje. Što se tiče sjevernoameričkog kontinenta i neučešća bh. dijaspore u radu SSDBiH, željela bih reći da je to do sada najveći naš neuspjeh, kako Svjetskog saveza tako i bh. dijaspore SAD i Kanade. Neshvatljivo je da niko od predstavnika bh. dijaspore od 300.000 ljudi u Sjevernoj Americi nije do sada pokušao da se približi SSDBiH, mada moram da kažem ni sa druge strane nije bilo previše poticaja niti pokušaja zajedničkog djelovanja. Moja najvažnija misija u mom dvogodišnjem mandatu će biti pokušaj ujedinjenja cjelokupne bh. dijaspore i zbližavanje, ako već ne ujedinjenje, SSDBiH i Kongresa Bošnjaka Sjeverne Amerike. Također željela bih da se našim radu priključe i sve ostale krovne organizacije sa bh. predznakom koje djeluju u SAD i Kanadi, kao i u ostalim zemljama koje do sada nisu članice SSDBiH. Odmah po preuzimanju funkcije predsjednice SSDBiH stupila sam u kontakt sa gospodinom **Emirom Ramićem**, novozabranim predsjednikom KBSA i ponudila sam mu našu saradnju na koju sam dobila pozitivan odgovor. Podjele i razdvajanja nam nisu potrebne i sigurna sam da u mnogim stvarima možemo zajednički raditi i saradivati, a razlike ne trebaju da budu nepremostive i da nas razdvajaju. BiH treba da bude svima nama ideja vodilja i cilj svih naših aktivnosti.

U jednoj od svojih završnih diskusija na Kongresu, a u povodu prijedloga za Vaš izbor kao predsjednice, spomenuli ste kao moguću otežavajuću okolnost činjenicu što živite u „dalekoj Australiji...“ Da li to zaista može da bude neka prepreka za Vaš uspješan rad i ako jeste kako je prebroditi?

SOFIĆ-TELALOVIĆ: Ja još uvijek smatram da vodstvo SSDBiH treba da bude u Evropi gdje se nalazi najveći procenat naše populacije van BiH, a i sama blizina domovini treba da bude jedan plus u obostranom komuniciranju na relaciji domovina – dijaspora. Iz finansijskih razloga sam mislila da je vrlo teško da predsjednik bude van Evrope, a i zbog toga što mislim da je vrlo teško sa distance raditi u punom ritmu i s najboljim rezultatima. Jedina šansa koju moramo iskoristiti u sadašnjem radu jeste tehnologija 21 vijeka, video i telefon linkovi, internet, email i eventualno sastanci svakih 4-6 mjeseci uživo na okupu. Ali, ja sam uporna u svojim ciljevima i sigurna sam da će se novi oblici komunikacije uvesti u rad Glavnog odbora, koji je ipak sačinjen od članova iz 23 zemlje. Naš najveći neprijatelj je distanca, ali mi smo borci pa ćemo i ovo prevazići.

Koliko mi je poznato, od kada postoji SSDBiH traje i borba za formiranje Ministarstva za dijasporu, pri Vijeću ministara BiH. Koliko smo blizu (ili daleko) od tog rješenja?

SOFIĆ-TELALOVIĆ: Iskreno rečeno daleko smo od cilja da se dobije Ministarstvo za dijasporu, nažalost, ali to ne znači da se ne može formirati jedna komisija ili podkomisija za dijasporu u sklopu nekog od ministarstava koja bi se isključivo bavila pitanjima dijaspore i u čijem radu bi Svjetski savez dijaspore imao svoju ulogu i doprinos.

Primjetno je da je na III Kongresu naša omladina bila značajno eksponirana te dobila neka mjesta i u GO. To je u svakom slučaju ohrabrujuće. Ali, važnije je šta će se i kako praktično dešavati između dva Kongresa. Dakle, kako im pomoći da budu što čvršće uvezani, da ostvaruju svoje planove i programe, odnosno da budu što dostojniji reprezentanti svoje (i naše) Domovine u zemljama svoga trenutnog življenja?

SOFIĆ-TELALOVIĆ: Moram da priznam da sam veliki entuzijasta po pitanju omladine i vjerujem u njihove kvalitete i sposobnosti. U sastavu Glavnog odbora SSDBiH imamo dva člana omladine, ali po godinama starosti, od 23 člana Glavnog odbora, 4 člana pripadaju kategoriji mladih. U dosadašnja tri mjeseca rada novog Glavnog odbora, omladina se pokazala kao najkvalitetniji i najkonstruktivniji dio Glavnog odbora i već su započeli svoje ideje i programske ciljeve da iznose i stavljaju na tačku dnevnog reda. Mi moramo uložiti maksimalan napor da ososovimo članstvo i aktivno učešće u radu svih naših članica kao i svih bh. zajednica i organizacija širom svijeta mlađim kadrom koji je školovan i sposoban da povede bh. dijasporu u bolju budućnost. Bez mladih u našim sredinama sav naš trud i rad je neznačajan.

Jedan od kroničnih problema koji žulja većinu nas u dijaspori je onaj o dvojnog državljanstvu. S obzirom na spoznaje o raznim opstrukcijama vezano za Zakon o dvojnog državljanstvu, pokušaje s mnogih strana da nekoliko stotina hiljada Bosanaca i Hercegovaca zauvijek nestanu iz bh. državljanstva, kako se Vi mislite boriti s tim problemom i vidite li šansu da se to konačno riješi na način da se nas - bh. muhadžire, ne išćupa iz našega korjena?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Sigurna sam da će pitanje dvojnog državljanstva biti riješeno na vrijeme i na zadovoljstvo većine bh. građana u dijaspori, jer BiH ne smije dozvoliti da izgubi ni jednog svog građanina a kamoli nekoliko stotina hiljada. Ja znam da će biti vrlo teško sa pojedinim državama koje ne priznaju dvojno državljanstvo, ali tamo gdje se može nešto uraditi mora se uraditi na vrijeme. Interes BiH jeste dvojno državljanstvo sa svim zemljama koje to žele i podržavaju. Ja još uvijek vjerujem da će Vlada BiH ovo riješiti, ali mi ćemo i dalje vršiti sve vidove pritisaka da se to riješi što prije.

I Vi ste, sa pozicije predsjednice Vijeća BH organizacija Australije, dali svoj nemjerljiv doprinos na animiranju naših ljudi u dijaspori da se pravovremeno i na odgovarajući način prijave za glasanje na oktobarskim izborima u našoj zemlji. U ime redakcije, naših čitalaca te u svoje lično, ja Vam javno zahvaljujem na tome. Šta lično očekujete od izbora u pogledu zastupljenosti naših birača iz dijaspore te eventualnih značajnijih promjena na bh. političkoj sceni?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Bez obzira na sav naš trud, uloženo vrijeme i medijsku promociju izbora u čitavom svijetu moram da priznam da smo doživjeli strahovit poraz. Neshvatljiva je indolentnost i nezainteresiranost najvećeg broja naših građana van domovine koji imaju izbornu pravo da ga ne iskoriste. Mi se slažemo da je izborna procedura i prijava za izbore vrlo komplikovana i nepristupačna, ali smatramo da to nije smio biti razlog da se prijavi, kako saznajemo, samo 30 000 naših ljudi iz dijaspore za izbore. Da su se samo oni koji se momentalno nalaze na godišnjim odmorima u BiH prijavili, bilo bi ih više od 200 000 na spisku. Ovakvim našim odnosom štetimo sebi i domovini BiH.

Vaš prethodnik, gospodin Alimajstorović, se na Kongresu zahvalio nekim medijima na dosadašnjoj suradnji. Ima li, po Vama, potrebe da se suradnja SSDBiH i medija proširi?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Dosadašnja saradnja SSDBiH sa medijima u BiH je bila dosta korektna i zadovoljavajuća, mada mislim da moramo imati puno više medijskog prostora u domovini kako bi zblížili dijasporu sa domovinom. SSDBiH je otvoren za suradnju sa svim medijima sa bh. predznakom širom svijeta i moramo da iskoristimo medije za promovisanje i reklamiranje našeg rada jer ono što nije zabilježeno kao da nije ni urađeno. Mi moramo poboljšati našu suradnju sa medijima u dijaspori a mislimo da nam u tome i same medijske kuće mogu pomoći da nam se obraćaju i traže informacije. Moja je ideja da prikupimo podatke o svim bh. novinama, radijskim i TV stanicama širom svijeta kako bi znali s kojim medijskim potencijalom i kapacitetom raspoložemo. Također moramo maksimalno da koristimo potencijale interneta koji nam omogućava da budemo u kontaktu bez obzira kako udaljeni bili. Pozivam magazin *Nur* da se pridruži medijskoj familiji SSDBiH.

Teče već 3. mjesec Vašeg mandata. S obzirom da sam objektivno spriječen da Vas pitam o rezultatima rada nakon „prvih stotinu dana“, pitam Vas sada: da li ste uspjeli uraditi ijedan od svojih prioritarnih zadataka koji proističu iz zaključaka

III Kongresa, te onih za koje ste lično ocijenili da jesu prioritarni?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Prvi mjesec dana je kvalitetno proveden u pripremi izvještaja sa III Kongresa, pripremama programa rada za naredne dvije godine, završena je korespondencija sa svim učesnicima III kongresa i organima vlasti u BiH, formirane radne grupe, odrađena aktivna promocija izbora, mnoštvo intervjuova u svim medijima i ono najvažnije pripreme za daljnji rad. Mimo obaveza u svojstvu predsjednika SSDBiH ja sam se lično zauzela da obavimo istraživanje koje će nam omogućiti da napravimo profil bh. dijaspore u svijetu. Ovo istraživanje neće moći utvrditi koliko nas ima van BiH, ali će dati kvalitativni presjek koji će uključivati podatke o tome ko su oni, kojih su godina, pola, statusa, zatim koji nivo obrazovanja su dostigli, šta im je zanimanje, koje vize posjeduju (emigrantski status), jesu li doselili dobrovoljno ili su izbjeglice/prognanici iz BiH, čime se trenutno bave, kakav im je bio proces naseljavanja, jesu li uzeli državljanstvo zemlje u koju su se uselili, namjeravaju li se vraćati u BiH i pod kojim uslovima itd. Pomoću ovih i drugih pitanja ćemo stvoriti sliku bh. dijaspore. U biti istraživanje će pružiti sliku ljudske strane bh. dijaspore i uvid u demografski sastav Bosanaca i Hercegovaca cijelog svijeta. Prvi nacrt ankete je završen, ide na uvid i dopunu članovima Glavnog odbora ove sedmice a već početkom septembra kad se većina građana BiH vrati nazad sa godišnjih odmora iz Bosne (specifično za Evropu) bit će puštena u svijet. Kao što vidite ogroman je posao pred nama, te samim tim pozivam sve pojedince koji žele da nam se pridruže u radu da se slobodno jave, svaka pomoć je dobrodošla, svaka nova ideja ima svoje mjesto i sigurna sam da zajedno možemo mnogo više ostvariti.

S obzirom na broj ukupan stanovnika naše Domovine, da li nas je u dijaspori ipak previše i kako taj broj realno reducirati, odnosno povećati broj povratnika?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Nažalost zbog objektivnih razloga situacija je takva kakva jeste i nažalost istina je bolna da je veliki broj građana BiH van svoje domovine i to veliki procenat ne svojom voljom. Povratak je potreban ali moraju se ispuniti uslovi održivog povratka. Sama politička i ekonomska situacija u BiH mora se popraviti da bi se veći broj građana odlučio na povratak. SSDBiH treba da aktivno saradjuje sa vlastima u pripremanju i organizovanju održivog povratka pogotovo tamo gdje postoji izražena volja ljudi za povratkom.

Na kraju, ono stereotipno (ali potrebno) pitanje: imate li neku poruku za građane BiH - i u dijaspori i u Domovini?

SOFTIĆ-TELALOVIĆ: Moja poruka je da nikada ne zaboravimo tko smo, šta smo i odakle smo i ma gdje bili moramo da sačuvamo duh BiH, našu kulturu, tradiciju i posebno bosanski jezik bez koga ćemo izgubiti svoj identitet. Također ne smijemo zaboraviti sve one koji su dali živote za slobodu naše domovine, ne smijemo dozvoliti da se zaboravi genocid u BiH i ne smijemo dozvoliti da nam se ikada više ista stvar ponovi. Ova poruka se ne odnosi samo na dijasporu, već i na građane koji žive u Bosni i Hercegovini.

odmah nakon zvaničnog priznanja našeg jezika od strane Australijske vlade. Do sada su diplomirale šest generacije studenata i time je iškolovan dovoljan broj prevodilaca za potrebe bh. zajednice u Viktoriji. Aktivni član svih naših zajednica od najmlađih dana, posebno Islamske zajednice za Footscray (Islamski Centar Deer Park) i do nedavno je bila aktivan član Kulturnog i Sportskog društva „Bosna“ Melbourne, čiji je bila zlatni član zbog svojih zasluga za rad i prosperitet ovog kluba, ali je 2003. godine iz ličnih razloga napustila zlatno članstvo tog kluba i opredjelila se za pružanje podrške svim bh. zajednicama. Za svoje poslovne uspjehe Senada je 2000. godine proglašena poslovnom ženom godine za Viktoriju (Telstra Business Women Awards), a u junu 2003. godine bila je među odabranim poslovnim ljudima Australije koji su za svoje poslovne uspjehe i doprinos Australiji u njenoj 100. godišnjici Federacije primili medalju „Centenary Medal“ od predsjednika Australije. Senada je počasni kao i aktivni član većeg broja komisija od kojih bi samo istakli - predsjednik Komisije za bosanski jezik pri NAATI-u za lingvistiku